

Šéf Asociace poskytovatelů sociálních služeb **Jiří Horecký** varuje:

Na péči nebude dost peněz

Pavel Cechl

Službám pro seniory, lidí bez domova nebo děti s postižením docházejí peníze a některé už zvažují omezení provozu. Tři čtvrtiny dostaly méně než loni, řekl Právu prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký. Vláda sice zvýšila platy pracovníkům, peníze ale nedorazily.

Poskytovatelům sociálních služeb docházejí peníze. Proč?

Chybí zhruba jedna a půl až dvě miliardy korun. Částku jsme spočítali my i Asociace krajů. Vláda rozhodla o navýšení platových tarifů od dubna, ale nedoprovodila to odpovídajícím zvýšením dotací.

Druhým důvodem je růst nákladů, i kvůli novým službám financovaným z evropských zdrojů. Kapacity rostou, ale objem dotací na to nereaguje. To znamená méně peněz pro stávající poskytovatele i pro nové. Přes sedmdesát procent jich hlásí, že dostali méně než loni.

Chápu správně, že příčinou je i to, že vláda sice zvýšila tarifní platy, ale peníze na to od ní nedoputovaly?

Nedoputovaly. Na jednání, kde se rozhodovalo o zvýšení tarifů, jsem upozorňoval, že je potřeba navýšit i dotace na sociální služby. Ty se sice navýšily, ale meziročně jen o nějakých 600 až 700 milionů korun, což je velmi malá částka. Možná pokryje navýšení kapacit a nových služeb. Ale zvýšení platů představuje náklady ve výši asi 2,5 až 2,8 miliardy korun.

Jak se to projeví u zaměstnanců? Zvedla se jim tarifní složka, ale snížily odměny?

Tarifní složka se zvýšit musela a osobní příplatky snížít nelze, protože nedostatek peněz není důvodem ke snížení příplatku. Projeví se to ale na mimořádných odměnách. V sociálních službách je trendem, že když zbydou peníze a hospodaření se vyvíjí dobře, dostanou zaměstnanci v posledním čtvrtletí vyšší odměnu. Letos tomu tak nebude, musí se pokrýt základní platové tarify. Řadě zaměstnanců se sice tarify zvýší o pět procent, ale sníží se odměny, takže navýšení může být nižší až nulové.

Kvůli nouzi o peníze hrozí, že na pečovatelské služby budou lidé čekat déle.

Foto: Kubelka Tomáš/Sedmička/Profimedia

Jako šéf Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů máte přehled, zda peníze dostali ostatní veřejní zaměstnanci, kterým se zvýšily tarify. Jak to vypadá?

Ve školství pro pedagogy peníze víceméně přišly. U pedagogických zaměstnanců mělo být navýšení devítiprocentní, obce a kraje na to dostaly zvýšené příjmy z rozpočtového určení daní. I tak avizovaly, že to budou muset dofinancovat.

Peníze chybí v kultuře. Klesly dotace pro divadla, orchestry i pro tankzvanou nezřizovanou kulturu – festivaly nebo soukromá divadla –, meziročně o 19 až 27 procent. Knihovnam o 15 až 17 procent. Důvodem je tlak na snižování kapitol některých resortů.

Ve zdravotnictví úhrady ambulantního sektoru nepokryly avizované pětiprocentní navýšení u nelékařských profesí. Lékařům tarify vzrostly jen o dvě procenta, tam objem financí stačí.

Pojďme zpátky k sociálním službám. Jak nedostatek peněz řeší?

Čekají, jestli ministerstvo práce ještě pošle dodatečné peníze, které by se rychle během léta zpracovaly a rozdělily. Ale už řeší i případné do-

pady nižšího financování. Jde jednak o cestu úspor a snižování úvazků. Ne že by přímo rušily stávající pozice, ale budou obsazovat volná místa, protože na to nebudou mít peníze. U některých, to jsou ojedinělé případy, dochází i ke snižování kapacit.

”

Službám chybí zhruba jedna a půl až dvě miliardy korun

To všechno jsou ale věci, které se týkají až podzimu. Příští týden bude v této věci schůzka Asociace krajů s premiérem, ministryní financí a ministrem práce.

Líší se to v jednotlivých regionech?

Úplně nejhůř je na tom Ústecký kraj, dlouhodobě je tam rozdíl mezi požadavkem a tím, co kraj dostane, přes dvě miliardy korun. Následuje Středočeský kraj. Ale ve většině krajů jsou zařízení, která dostala méně peněz než loni, a přitom mají vyšší náklady. **Jsou na tom některá zařízení hůř?**

Trochu hůř jsou na tom zařízení většinově závislá na dotaci. Tam, kde mají ještě peníze ze zdravotních pojišťoven, od klientů či příspěvek na péči, se tyto úhrady částečně zvyšovaly a je to zohledněno i v dotaci. Ale máme služby sociální prevence – poradenství, služby pro lidi bez domova, lidi ohrožené závislostmi nebo děti se zdravotním postižením –, které žádné další zdroje nemají a dotace u nich tvoří až devadesát procent příjmů. U terénních služeb dotace pokrývá zhruba sedmdesát procent. Tyto služby jsou ohroženy nejvíce. **Jak se to dotkne lidí, o které ta zařízení pečují?**

U terénních služeb máme zprávu, že například ve Středočeském kraji budou možná omezovat osobní asistenci nebo některé pečovatelské služby a snižovat počty úvazků. Seniori nebo lidé se zdravotním postižením budou déle čekat na pečovatelskou nebo asistentku. U pobytových služeb se kapacita snížit nemůže, ale péče se rozloží mezi stávající zaměstnance. Omezí se například volnočasové nebo aktivizační činnosti. Někde se sníží dostupnost, někde dopadne větší zátěž na stávající zaměstnance a někde dojde k omezení aktivit.

Vaším partnerem je ministr práce a sociálních věcí Aleš Juchelka z hnutí ANO. Jak vypadá jednání s ním?

Slíbil, že pokud se ušetří něco na superdávce, půjde to do sociálních služeb. My ale úplně nevidíme, že by se ušetřila potřebná miliarda a půl. Samozřejmě vnímáme, že veřejné rozpočty jsou nyní napjaté. Mluvíme o nějaké minimální částce, bez které dojde k omezením, škrtům a snižování počtu zaměstnanců a podobně.

Dokdy nejpozději by se situace měla vyřešit?

Rozhodnutí, že stát pošle do sociálních služeb požadované peníze, musí padnout do konce června. Musí se to zpracovat během léta, protože krajská zastupitelstva v létě nezasedají a musí si to připravit na zářijové zasedání. Konec června, nejpozději začátek července je poslední termín, kdy by rozhodnutí mělo padnout.

Pokud se to nepodaří, májí na to kraje nebo obce ve svém rozpočtu prostředky?

Vyčleněné je nemají. Museli by sáhnout do rozpočtových rezerv, které ale nejsou tak velké, takže by to museli řešit změnou rozpočtu. Bude se postupovat individuálně, aby se v takovém krizovém scénáři peníze dostaly k těm, kteří jsou na tom hůře než ostatní.

Jiří Horecký

- Vystudoval Trent Nottingham University i Českou zemědělskou univerzitu.
- Byl ředitelem Farní charity v Táboře a G-centra Tábor.
- Od roku 2007 je prezidentem Asociace poskytovatelů sociálních služeb.
- Napsal více než 130 odborných článků.